

Bæredygtig udvikling?

Tænk det ind i din strategi!

Virksomhedsrådgiver møde

SAGRO

Onsdag den 23. november 2016

ved

Solvejg Horst Petersen

Virksomhedsrådgiver, ØRD

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Projektet er støttet af LD midler
og af Fonden for Økologisk
Landbrug

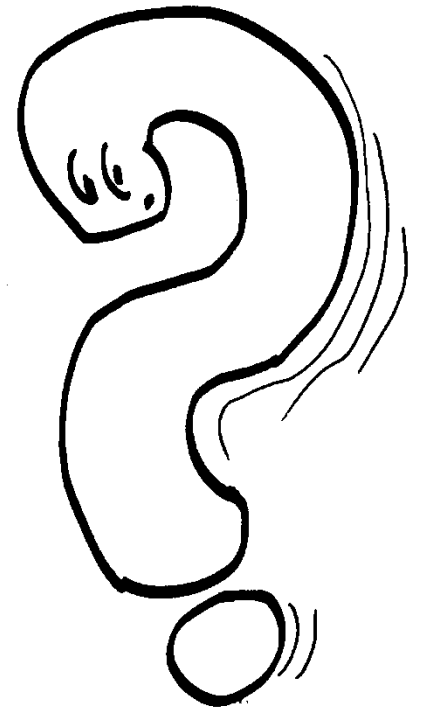
Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Bæredygtig

Hvad forstår vi ved bæredygtig

Omvendt brainstorm:

- Hvad er IKKE bæredygtig?

Bæredygtig

”Bæredygtig udvikling er at imødekomme nuværende behov uden at reducere fremtidige generationers muligheder for at imødekomme deres behov”

Kilde; Brundtland

Bæredygtig

bæredygtig udvikling

Information, viden, netværk, inspiration og læring

[Introduktion](#) [BU Internationalt](#) [BU i Danmark](#) [Agenda 21](#) [Indikatorer](#) [Temaer](#) [Uddannel](#)

Hvad er Bæredygtig Udvikling?

Hvorfor Bæredygtig Udvikling?

Begrebet Bæredygtig Udvikling

Bæredygtig Udviklings historie

1972 - FN's Stockholm-konference

1987 - Brundtland rapporten

1992 - Rio-konferencen

Resultaterne af Rio-konferencen

Rio+5

Fra Rio til Johannesburg

Bæredygtig Udviklings historie

Bæredygtig udvikling i historisk perspektiv

Bæredygtig udvikling har altid været central for menneskeheden. Det er imidlertid kun indenfor de seneste 30 år at selve begrebet Bæredygtig Udvikling har fået sin egen selvstændige betydning og centrale placering i den internationale politiske agenda.

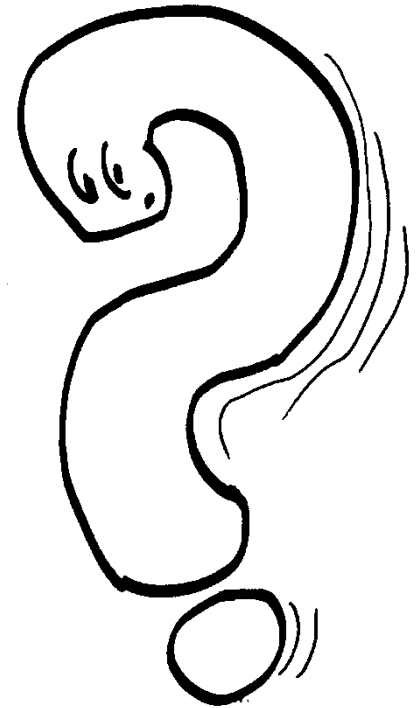
I undermenuerne her kan du finde en kort gennemgang af den historiske proces, der har fundet sted i de seneste ca. 30 år omkring bæredygtig udvikling.

Bæredygtig

Hvor møder vi interessen for bæredygtighed

Tænk over:

- Hvornår er du sidst stødt på noget, der har med bæredygtighed at gøre?

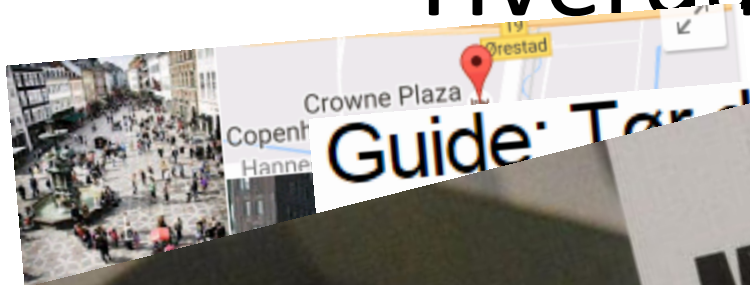
Hverdags eksempl

Mindre firmaer ved for lidt om bæredygtighed

Et forskningsprojekt undersøger, hvordan SMV'er praktiserer bæredygtighed. Når firmaet arbejder aktivt med bæredygtighed, åbner det nye forretningsmuligheder og gavner konkurrenceevnen, fortæller lektor **Trine Mønsted Nielsen**.

at virksomheden sparer ressourcer, genbruger affald osv. Virksomhederne efterlyser mere viden om bæredygtige praksismodeller

de kan sætte bæredygtighed ind i en ramme, få øje på flere muligheder eller blive bekræftet i, at de er på rette vej. Idéen er, at virksomhederne får bundet deres indsats inden for bæredygtighed sammen i en overordnet strategi, så de får mere udbytte ud af det," siger Trine Mønsted Nielsen.

Hvorfor interessere sig for bæredygtighed?

Faresignaler imod bæredygtig udvikling

På en række områder kan vi iagttage faresignaler, der indikerer at den nuværende udvikling i vores samfund indebærer trusler imod mulighederne for, at vore fremtidige generationer vil kunne realisere deres ønsker om at leve et godt og rigt liv.

Disse faresignaler har form af:

- Klimaforandringer
- Udtømmelse af naturressourcer
- Forurening
- Tab af natur og biodiversitet
- International ustabilitet og terror

Omverdensfaktorer

MEGATRENDS

- Dele-økonomi
- Affaldsøkonomi (Ressource Planet)
- Urbanisering (vi kommer alle til at bo i byerne)
- Digital fremtid (alt bliver digitalt)
- Asiatisk dominans økonomisk såvel som værdimæssigt
- Entreprenør mindset
- Global verden
- Splittet vækst: globalt som lokalt
- Netværksøkonomi

Henrik B. Sørensen, Associate Professor, PhD

Kilde:

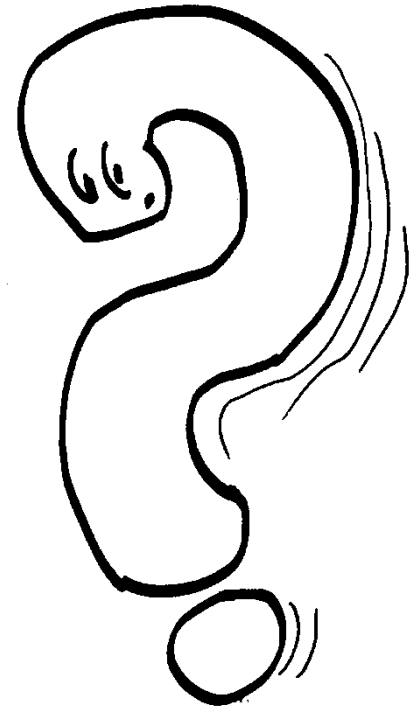
Aarhus University, School of Business and Social Sciences
Department of Business Communication, Centre for Corporate Communication

Bæredygtighed

Bæredygtigudvikling i forhold til kunder

Diskutér 3 og 3:

- Hvis I skulle arbejde med bæredygtig udvikling for jeres kunder, hvilke aspekter vil I så de på?

RISE modellen

Berns Landbrugsuniversitet

Skolen for landbrug, skovbrug og fødevarevidenskab HAFL

Response-Inducing Sustainability Evaluation RISE

Hvorfor Rise værktøjet?

RISE værktøjet er internationalt anerkendt:
Det er brugt i 52 lande og findes på 9 sprog
Der er foretaget over 2500 analyser

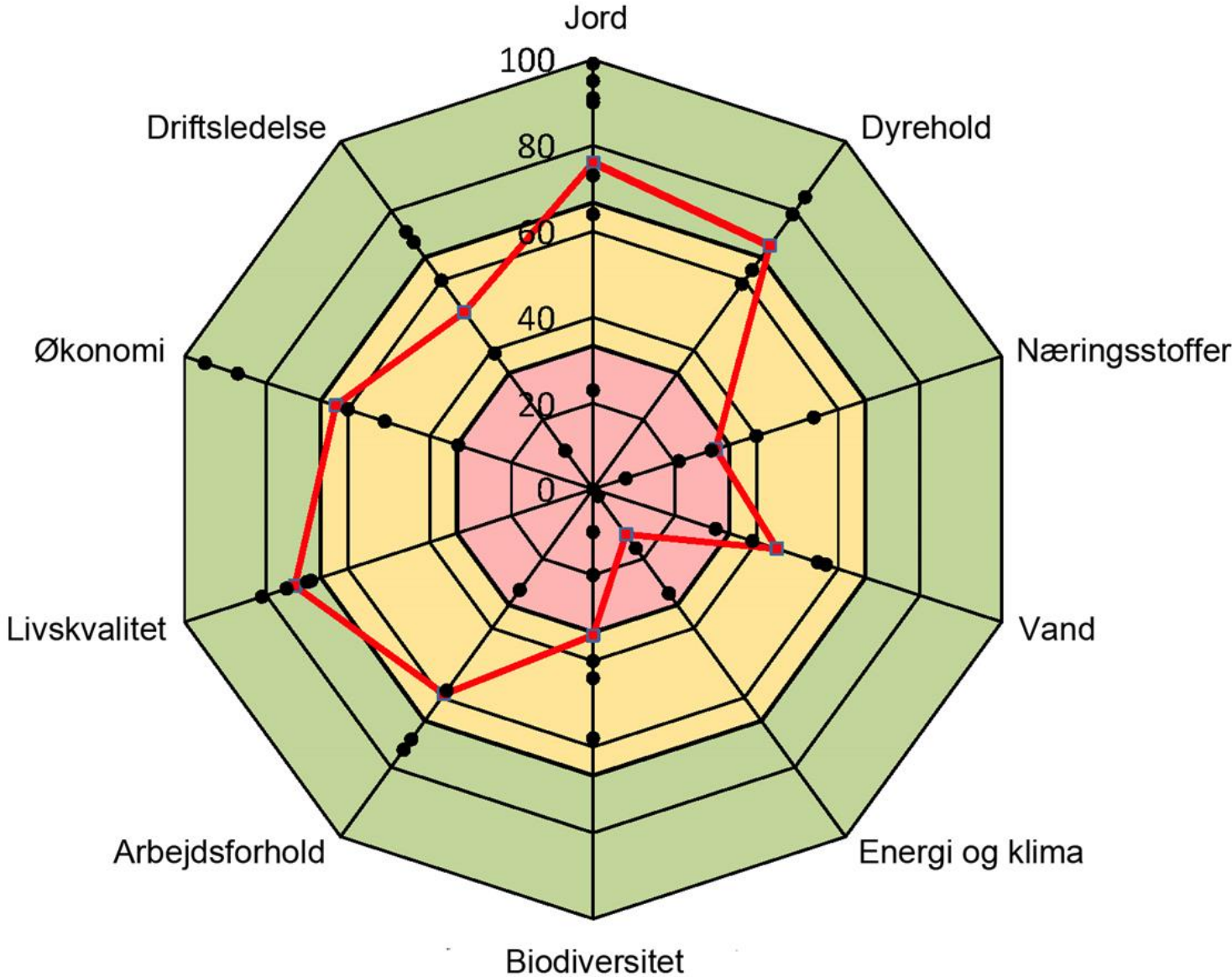
Hvorfor Rise værktøjet?

- Værktøjet er løbende udviklet gennem 17 år
- Det er fortsat i udvikling
- Det skelner ikke mellem konventionelt og økologisk
- IT værktøjet er velfungerende og platformen er så god at andre BDværktøjer ønsker at bruge den.
- Vi udvikler løbende en dansk version. Her vil al den viden, der er opbygget i Danmark, fortsat kunne lægges ind.

Sikring af korrekt brug af Rise

- Certificering af rådgivere
- Field Manual og Software Manual
- Telefonisk og mail-support alle hverdage
- Dansk manual for rådgivere => ensartethed
- Fortløbende uddannelse af bæredygtighedskonsulenterne
- Team - sparring

RISE modellen - 10 indikatorer

Data fra eksisterende databaser

Der indgår eksisterende data om bedriften fra

- årsrapport (økonomi, strøm, vand, samarbejder....),
- markplaner
- gødningsregnskaber
- fællesskema
- effektivitetskontroller
- MARK/GIS-kort.

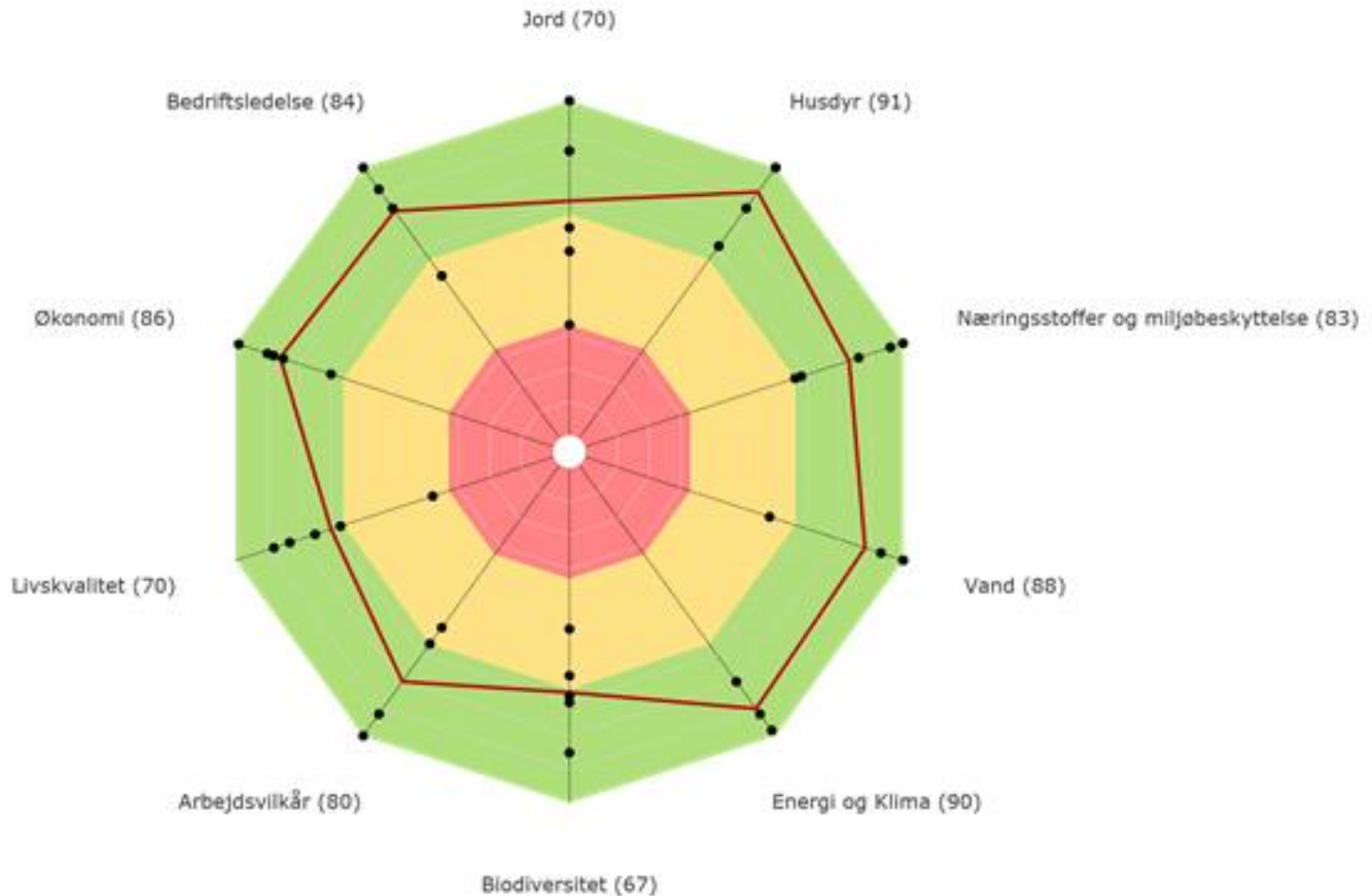
Denne forberedelse betyder, at et bæredygtighedstjek baseres på de samme data som anvendes i andre sammenhænge.

Hvad benchmarkes der op imod?

Standard data er danske gennemsnit for:

- Afgrødernes udbytter
- Dyrenes ydelser
- Gødningsnormer
- Klima, nedbør
- indkomst, forbrug, fattigdomsgrænse m.m.
- energiproduktion
- osv.

Bæredygtigheds polygon

Graden af bæredygtighed
Indikatorer

Lav performance

Medium performance

God performance

Temaer og indikatorer

1	<u>Jord</u>	70
1.1	<u>Jord management</u>	100
1.2	<u>Planteproduktivitet</u>	62
1.3	<u>Organisk stof i jorden</u>	85
1.4	<u>Reaktionstal</u>	85
1.5	<u>Jorderosion</u>	33
1.6	<u>Jordkomprimering</u>	55

Temaer og indikatorer

2	<u>Husdyr</u>	91
2.1	<u>Husdyr management</u>	100
2.2	<u>Husdyrproduktivitet</u>	85
2.3	<u>Mulighed for naturlig adfærd</u>	100
2.4	<u>Dyrevelfærd</u>	100
2.5	<u>Husdyrsundhed</u>	71

Temaer og indikatorer

3	<u>Næringsstoffer og miljøbeskyttelse</u>	83
3.1	<u>Materialeflow</u>	86
3.2	<u>Gødskning</u>	96
3.3	<u>Plantebeskyttelse</u>	100
3.4	<u>Luftforurening</u>	68
3.5	<u>Jord- og vandforurening</u>	66

Temaer og indikatorer

4	<u>Vand</u>		88
4.1	<u>Vand management</u>		58
4.2	<u>Vandforsyning</u>		100
4.3	<u>Intensitet af vandforbrug</u>		93
4.4	<u>Kunstvanding</u>		100

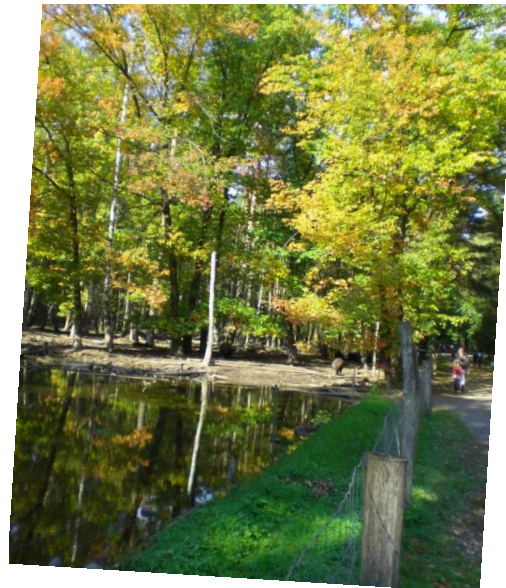

5	<u>Energi og Klima</u>		90
5.1	<u>Energi management</u>		80
5.2	<u>Energiintensiteten i landbrugsproduktionen</u>		92
5.3	<u>Drivhusgasbalance</u>		98

Temaer og indikatorer

6	<u>Biodiversitet</u>	67
6.1	<u>Biodiversitets management</u>	62
6.2	<u>Naturområder med høj HNV</u>	68
6.3	<u>Landskabskvalitet</u>	70
6.4	<u>Produktionsintensitet</u>	85
6.5	<u>Mangfoldighed af landbrugsproduktionen</u>	48

Temaer og indikatorer

7	<u>Arbejdsvilkår</u>	80
7.1	<u>Personaleledelse</u>	92
7.2	<u>Arbejdstid</u>	66
7.3	<u>Sikkerhed på arbejdspladsen</u>	100
7.4	<u>Løn og indkomstniveau</u>	60

Temaer og indikatorer

8	<u>Livskvalitet</u>	70
8.1	<u>Beskæftigelse og uddannelse</u>	83
8.2	<u>Økonomisk situation</u>	75
8.3	<u>Sociale relationer</u>	88
8.4	<u>Personlig frihed og værdier</u>	67
8.5	<u>Sundhed</u>	38

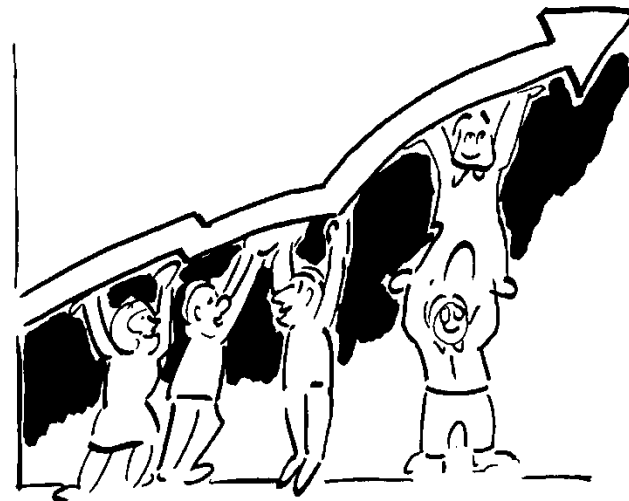
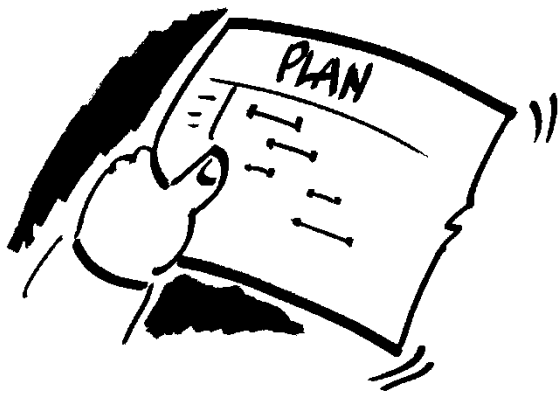
Temaer og indikatorer

9	<u>Økonomi</u>	86
9.1	<u>Likviditet</u>	85
9.2	<u>Indtjening</u>	70
9.3	<u>Økonomisk sårbarhed</u>	88
9.4	<u>Gældsætning</u>	90
9.5	Evne til at forsørge husstanden	99

Temaer og indikatorer

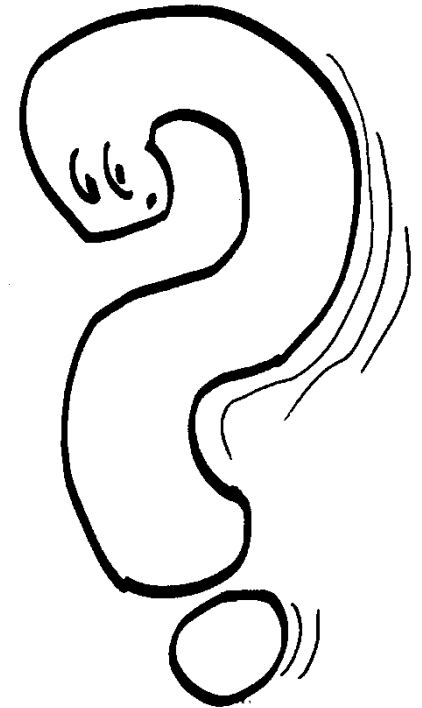
10	<u>Bedriftsledelse</u>	84
10.	<u>Mål, strategier og implementering</u>	60
10.	<u>Adgang til information</u>	85
10.	<u>Risikostyring</u>	100
10.	<u>Robuste relationer</u>	92

Bæredygtig

Brug dit kendskab til en kunde du kender godt og til RISE bæredygtighedsparametrene

- På hvilke 1-2 parametre ligger den bedrift godt ?
- På hvilke 1-2 parametre ligger den lavt?

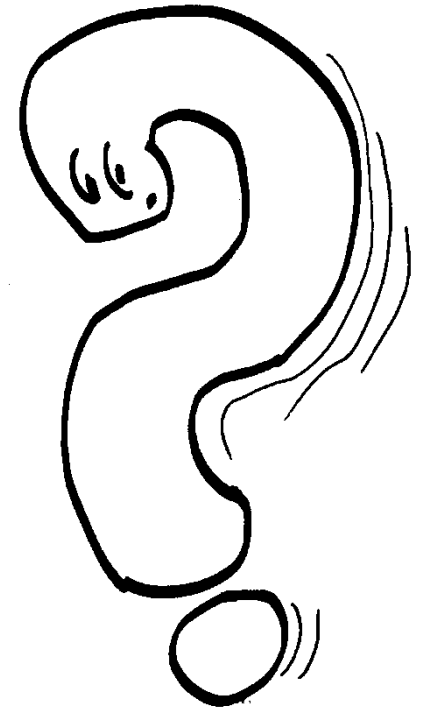

Bæredygtig

Strategiforløb for en landbrugsvirksomhed

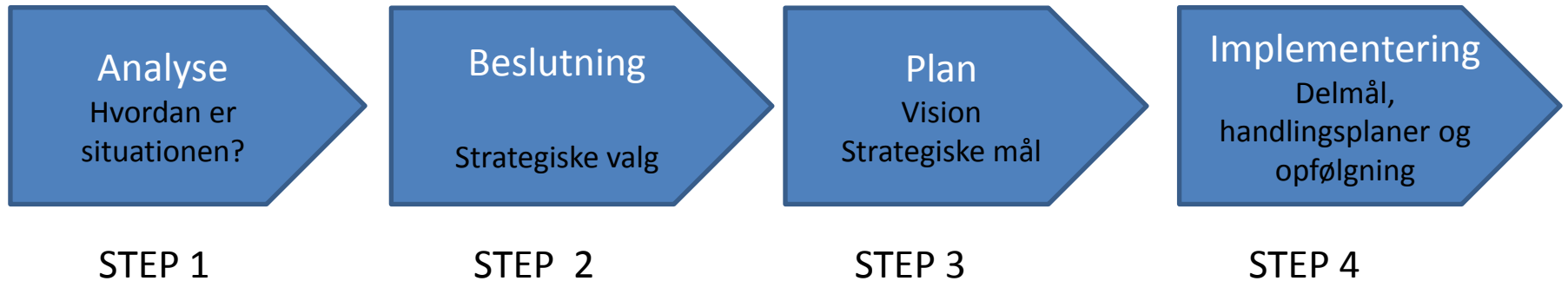
Diskutér 2 og 2:

- Hvornår i et strategiforløbet vil du inddrage bæredygtigheds aspekterne?

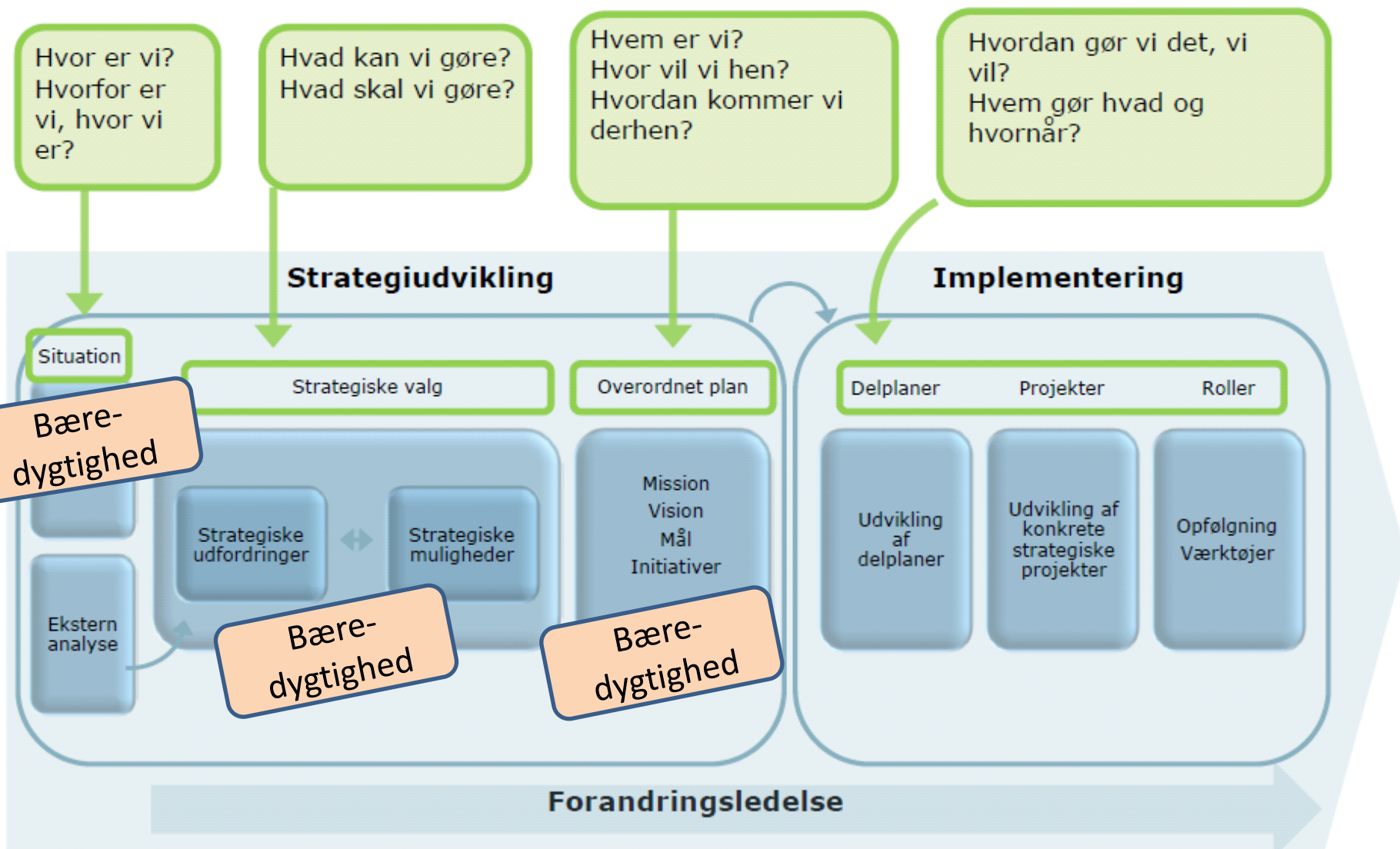

Strategiproces

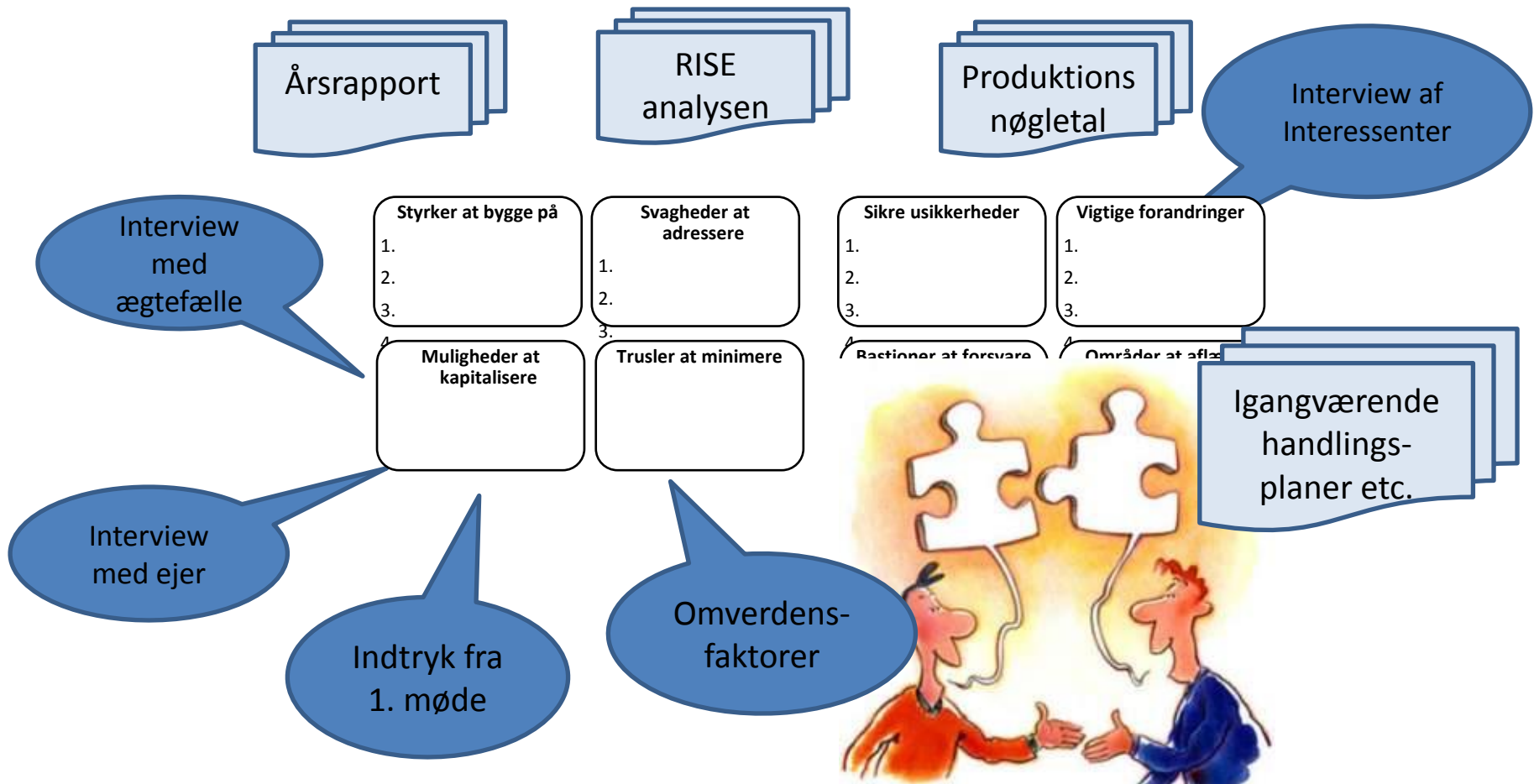
hvor i processen kan bæredygtighed inddrages

Strategiprocessens anatomi

RISE som input i analysefasen (Situationsanalysen)

Bæredygtighed og strategiske valg

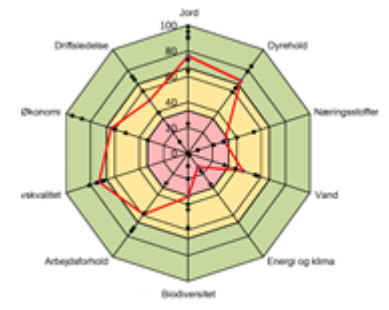
Udfordringer og muligheder drøftes igennem

Hvad kan vi gøre ?

Hvad skal vi gøre ?

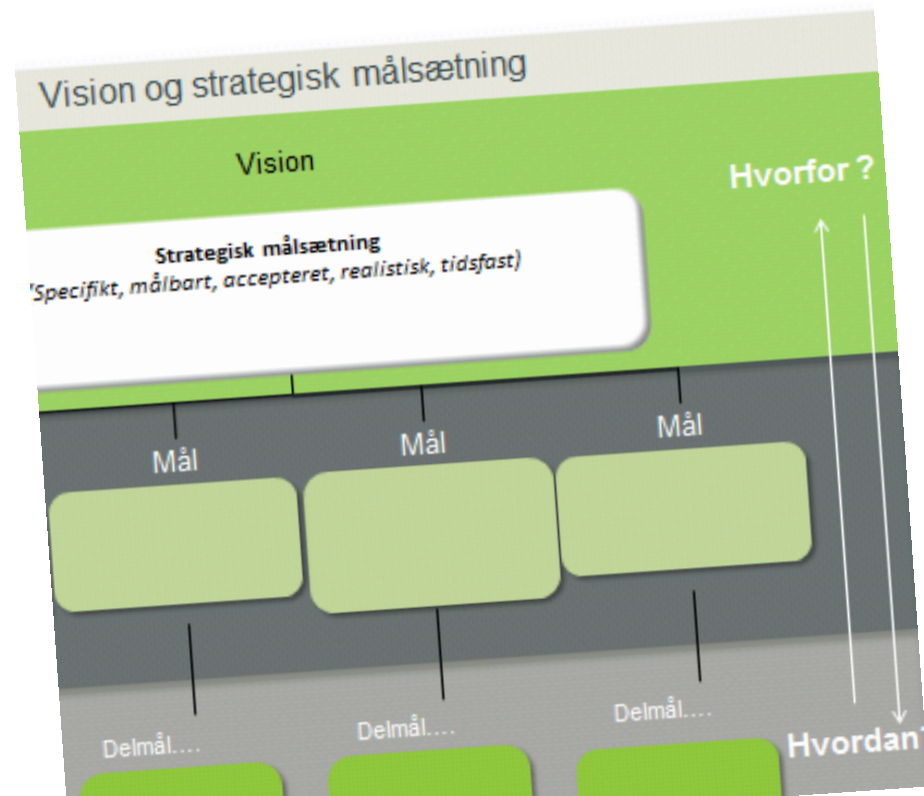
Mere bæredygtig er IKKE enkelt!

Høj grad af kompleksitet og mange indbyrdes afhængigheder

Bæredygtighed tænkt ind i

og konkretiseret i målsætninger og delmål

Eksempler

- Bæredygtigheds "aftryk" i strategien
 - Udvidelse af produktion for at forbedre indtjening
 - Opbygning af nyt forretningsområde for at give mere robust/mindre følsom indtjening
 - Alternativ gødningshåndtering, som gav bedre udnyttelse af næringsstoffer
 - Etablering af vindmølle og jordvarme for at sikre egen energiforsyning
 - Udlægning af våde områder til natur (bedre økonomi i foderproduktion og højere biodiversitet).

Svaghederne ved RISE

- Kun et billede af ét år
- Ikke alle indikatorer er helt retvisende under danske forhold
- Ikke egnet til at sammenligne sig med andre

Udsagn fra case-landmænd

- Vi har interviewet alle case-landmænd primo 2016
 - Uddrag af besvarelser

Udsagn fra case-landmænd

Det er et nyttigt redskab for nogen. Bæredygtighed er noget der er vigtigt og jeg tror at det bliver en naturlig ting, at vi landmænd skal arbejde med bæredygtighed, ligesom vi arbejder med økonomi.

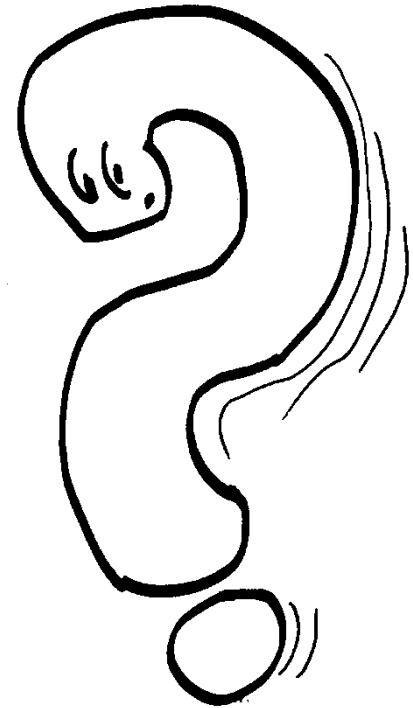
Jeg er meget optaget af samspillet mellem elementerne; næringsstofbalancen, klima, livskvalitet, økonomisk levedygtighed og driftsledelse

Arbejdsspørgsmål 1

Bæredygtigudvikling i forhold til kunder hos SAGRO

Diskutér 2 og 2:

- Hvilket udbytte kan kunder i SAGRO have af at arbejde mere med bæredygtig udvikling?

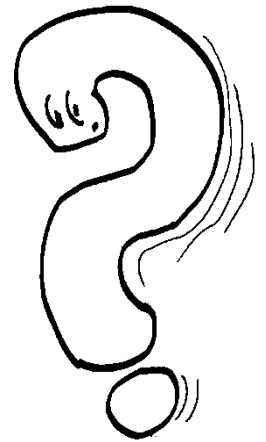

Arbejdsspørgsmål 2

Med de kompetencer vi i SAGRO har;
Certificerede bæredygtighed rådgivere og
dygtige driftsøkonomer og VR

Diskutér 2 og 2:

- Hvordan kan vi rådgivningsmæssigt bedst understøtte en bæredygtig udvikling i landbruget?

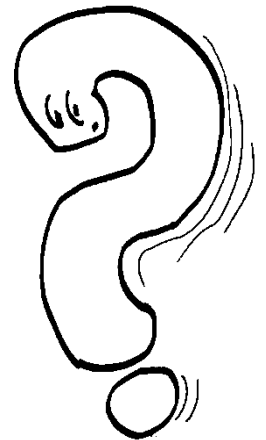

Next step

Det første vi går i gang med

Diskutér:

- Hvad er dit bud på det vigtigste vi i SAGRO skal i gang med;
 - Hvem
 - Hvornår
 - Ansvarlig

Et konkret eksempel

- <http://www.tv2nord.dk/artikel/baeredytige-hoens-vinder-frem>

Bæredygtig udvikling ?

Tænk det ind i din strategi!

Dette indlæg er et led i formidlingen af resultaterne fra projektet

”Strategisk bæredygtig udvikling af økologiske bedrifter”

Projektet er støttet af LD midler og af Fonden for Økologisk Landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)